

- Ekstra viktig med grovfôrprøver!

Forfatter

Lise N. Austrheim, Norsk Landbruksrådgiving Vest

Sammendrag

I år har mange bønder opplevd en svært vanskelige vekstog innhøstingsforhold. I en del tilfeller sitter en igjen med et grovfôr med lavt tørrstoff- og næringsinnhold. Lite sol kan ha resultert i lite sukker i graset og lang tid mellom gjødsling og slått kan ha ført til lavt proteininnhold. Derfor kan det vært klokt å få analysert grovfôret ditt.

Publisert

2017

Referanse

Sau og Geit Nr.5/2017

Utskriftsdato

28.11.2022 www.fag.nsg.no

Vit hva du fôrer med, lyder oppfordringen fra Lise Austrheim, Norsk Landbruksrådgiving Vest.

- Ekstra viktig med grovfôrprøver!

I år har mange bønder opplevd en svært vanskelig vekst- og innhøstingsforhold. I en del tilfeller sitter en igjen med et grovfôr med lavt tørrstoff- og næringsinnhold. Lite sol kan ha resultert i lite sukker i graset og lang tid mellom gjødsling og slått kan ha ført til lavt proteininnhold. Derfor kan det vært klokt å få analysert grovfôret ditt.

Tekst: Lise N. Austrheim, Norsk Landbruksrådgiving Vest

Foto: Ole G. Hertenberg

Etter at vi i store deler av landet har hatt en vekstsesong med svært vanskelige innhøstingsforhold for både 1. og 2. slått, er det i år ekstra viktig å få analysert grovfôret for næringsinnhold og gjæringskvalitet. Resultatene kan du

bruke både til optimalisering av fôring og grovfôrdyrking - og i forbindelse med kjøp og salg av grovfôr. Rekvirerer du mineralanalyse i tillegg, kan disse resultatene brukes som grunnlag for justeringer i gjødslingsplanen neste år.

Spesielle forhold - spesielle utfordringer

Denne vekstsesongen har det i store deler av landet vært mer nedbør enn normalt. Dette har ført til at mange har måtte utsette slåttetidspunktet fra det de regnet som optimalt for sin gard, til når vær og forhold har gjort det mulig å kjøre ut på enga. På grunn av dette, sitter mange nå igjen med et grovfôr med lavt tørrstoff- og næringsinnhold. Lite sol har gitt lite sukker i graset og lang tid mellom gjødsling og slått har gitt lite protein i fôret. Det eneste det har blitt mer enn nok av, er struktur i form av NDF og iNDF.

Vi regner også med at problemer med kjøreskader i eng har ført til forurensning med jord og vatn i rundballene og anna surfôr, og at det vil vises igjen i dårlig

gjæringskvalitet med mye smørsyregjæring og sporeproblematikk i etterkant.

Skaff deg oversikt over grovførkvaliteten

Det dårlige været har også ført til at en del sitter igjen med mindre vinterfôr enn normalt. Det er viktig at du så fort som mulig skaffer deg en oversikt over hvor mye grovfôr du har tilgjengelig. Tell antall rundballer/mål volum i siloen, veg baller og ta ut surfôrprøver av begge slåttene. Diskuter så utgangspunktet ditt med en fôringsrådgiver og prøv å finne løsninger, slik at du kan opprettholde produksjonen og ikke trenger å la det gå ut over redusert kvoteoppfylling og nedslaktning av ikke slaktemodne dyr. Noen må ty til mye og dyrt kraftfôr, mens andre kanskje kan få kjøpt det grovføret de mangler lokalt.

Uttak og innsending av surfôrprøver

Ta gjerne surfôrprøvene selv, eller ta kontakt med din nærmeste NLR-enhet og hør om de har surfôrprøvebor og kan tilby denne tjenesten. Det er viktig at prøvene er så representative som mulig for det føret du har mest av. Bruker du rundballer, velg helst tilfeldige baller fra de største haugene. Prøvene kan sendes inn til FKRA, Eurofins eller OfotLab. Følger du en av linkene under kommer du til rekvisisjonsskjema, ser hvor du skal sende inn prøver og hva det koster å få utført analysen.

www.fkra.no/plantekultur/analyser
www.eurofins.no/agro-testing/analysetjenester/analyse-av-grovfor-til-droevtyggere
www.ofotlab.no

Send inn prøver i begynnelsen av en uke, slik at de ikke blir liggende på et varmt postkontor en hel helg. Hvis du er blant de som har hatt vanskelige innhøstingsforhold i år, er det ekstra viktig å rekvirere en analyse slik at du får med verdier for smørsyreinnhold.

Tolkning av surfôrprøver med NLR Surfôrtoerken

For 7 år siden lagde kollega Bart van Gool og undertegnede et tilbake-meldingsskjema for surfôranalyser som vi har kalt NLR Surfôrtoerken. Her har vi tatt med de viktigste parameterne når det gjelder næringsinnhold, gjæringskvalitet og mineral-

innhold. NLR-rådgivere over hele landet bruker nå dette verktøyet til tolking av analyseresultater og rådgiving i forbindelse med dette.

Ta kontakt med nærmeste NLR-enhet
 Analyseresultatene blir satt inn i en kolonne og så blir verdiene vurdert opp mot optimale verdier. Nederst på skjemaet gir vi en samlet vurdering av føret med nyttige tips og råd om forbedringspotensial før neste vekstsesong. Finner vi betydelig ubalanse i mineralinnholdet, går vi inn og diskuterer

gjødslingspraksisen og justerer gjødslingsplanen i samråd med bonden. NLR Surfôrtoerken passer aller best til grovfôr under 35 % tørrstoff og i forbindelse med mjølkeproduksjon på kyr, men kan også brukes til sau og geit med de rette kommentarene under samlet vurdering. Ønsker du å få tolket surfôrprøven din ved hjelp av NLR Surfôrtoerken, er det bare å ta kontakt med din nærmeste NLR-enhet, så vil de enten kunne tilby tjenesten selv, eller henvise videre til andre NLR-rådgivere i systemet. Du finner det du trenger på www.nlr.no.

NLR SURFÔRTOLKEN				Norsk Landbruksrådgiving	
Navn: Kystbonde Hordaland	Postnr: 5020	Poststed: BERGEN	Lagring: Rundball	År: 2017	
Konserv.middel: Ensil 1		Slått, nr: 1	Skifte: Myrane	Dato: 30.06.	
NÆRINGSINNHOOLD	Resultat	Optimalt	Vurdering	Kommentar	
Tørrstoffprosent	20,0	25 - 35	Lav	TS % mellom 18 - 25 % kan gi redusert tørrstoffopptak. Nødvendig å bruke anbefalt dosering med ensileringsmiddel.	
pH	3,8	3,9 - 4,4	Lav	Uønsket lav pH. Kan medføre nedsatt smakelighet. Bruk mer ensileringsmiddel.	
Sukker, g pr kg ts	20	40 - 80	Lav	Lav sukkerinnhold og mindre smakelig fôr.	
Ford. org. stoff, g pr kg ts, beregnet	639	>690	Lav	Lavt innhold av fordøyelig organisk stoff.	
FEm pr kg ts	0,80	>0,88	Lav	Lav energikonsentrasjon.	
NDF, g pr kg ts	600	480 - 540	Svært høy	Svært høyt NDF-innhold skyldes veldig sein slått. Grovfôr med svært mye struktur.	
Protein, g pr kg ts	110	140 - 160	Lav	Lavt proteininnhold tyder på moderat til svak N-gjødsling i forhold til avling. Gir nøytral/negativ PBV.	
GJÆRINGSPRODUKTER	Resultat	Optimalt	Vurdering	Kommentar	
Mjølkesyre, g pr kg ts	110	40 - 80	Svært høy	For sterk mjølkesyregjæring. Gir mindre smakelig fôr.	
Smørsyre, g pr kg ts	5,0	under 4	Mye	For mye smørsyre. For lite ensileringsmiddel,dårlig tildekking/pakking,lav stubbing	
Eddiksyre, g pr kg ts	35	- 27	Høy	For sterk eddiksyregjæring.	
NH3-N, g pr kg N	180	under 100	Høyt	Mye nedbryting av protein. Ugunstige forøkings-/ensilerings forhold.	
MINERALER	Resultat	Optimalt	Vurdering	Kommentar	
Fosfor (P), g pr kg ts	2,5	2,5 -3,5	Middels	Plantene har tatt opp tilstrekkelig med P for å oppnå ønsket avling.	
Kalium (K), g pr kg ts	19,0	18 - 35	Middels	Plantene har tatt opp tilstrekkelig med K for å oppnå ønsket avling.	
Svovel (S), g pr kg ts	2,1	2,0 - 3,0	Middels	Plantene har tatt opp tilstrekkelig med S for å oppnå ønsket avling.	
N:S forhold	8,4	< 12	Ok	Når N:S forholdet har verdier under 12 er det tilstrekkelig med S i forhold til N, og alt ligger til rette for oppbygging av aminosyrer i proteinene.	
Kation/Anion diff. meq	200	240-360	Lav	Noe lavt for optimal mjølkeproduksjon. Passer til sinkyr i kombinasjon med mjølkefeberbygging.	
SAMLET VURDERING					
Tar utgangspunkt i denne ene prøven og gir følgende råd: Med de værforholda vi hadde under 1. slått i år, er det helt forståelig at det ikke lot seg gjøre å få til en bedre forøkning. Lavt energiinnhold og dårlig fordøyelighet har sammenheng med at gras ble slått på et svært seint utviklingsstadium. Men det var ikke vært mulig å slå tidligere i år, uten å kjøre i stykker enga. Lavt proteininnhold har også sammenheng med seint slåttedstidspunkt, og har neppe noe med svak N-gjødsling å gjøre. Det har foregått en kraftig gjæring her som har ført til høyt innhold av mjølkesyre og lav pH. Høyt innhold av aske tyder på forurensing med jord, som igjen har ført til smørsyregjæring. Pass på at du stubber høyt. Høyt ammoniakk-innhold er et resultat av smørsyregjæring og dårlige forøkingsforhold. Ser du har brukt Ensil 1, men doseringa har nok ikke vært tilstrekkelig under så vanskelige forhold. Resultatene fra mineralanalysen tyder på at gjødseltype og - mengde har vært godt tilpasset avlingsnivået. Fortsett og gjødsle som før. Føret har nedsatt smakelighet og lavt energiinnhold, men mye struktur, og kan brukes til vedlikeholdsfôring av sau, men rundt paring og lemning må det kombineres med et energirikt kraftfôr.					

Et eksempel på rapport fra Surfôrtoerken.